

NÝGGJ PENSJÓNSSKIPAN

Ein vanlukka fyri vanligar føroyingar

Hetta er eitt dømi um, hvussu sjúkt, føroyska samfelagið er, sigur Sonja Jógvansdóttir

Áki Bertholdsen

Nýggja pensjónsskipanin hjá samgonguni er ein vanlukka fyri vanliga føroyingin.

Tað staðfestir Sonja Jógvansdóttir, samskipari í Samtaki.

Á almennum fundi hjá Javnaðarflokkinum nú eitt kvøldi um okkara pensjónsskipan í framtíðini, staðfesti hon, at nýggja pensjónsskipanin hjá samgonguni er rætt og slætt ein vanlukka.

Hon vísir á, at avleiðingin av nýggju pensjónsskipanini, sum samgongan arbeiðir við, er, at stættarmunurin á føroyingum, sum verður knæsettur longu í móðurlívi, og sum heldur fram í arbeiðslívinum, skal halda fram í ellisárum.

- Stættarmunurin skal ikki bara halda halda fram, hann skal økjast, tí skatturin av lönnum er ikki púra flatur, men skatturin av gjaldinum til eftirløn er púra flatur.

Grundsjónarmiðið undir

nýggju eftirlønarskipanini hjá samgonguni, er, at vit skulu fáa eftir, hvussu nógv við hava forvunnið í okkara arbeiðslívi.

- Endamálið við nýggju pensjónsskipanin er, at vit skulu øll spara saman til okkara egnu vælferð í ellisárum og so skulu vit fáa eftirløn eftir lívslønini.

Eitt sjúkuueykenni

- Hendan nýggj pensjónsskipanin er eitt av sjúkuueykenninum í føroyska samfelagnum, sigur samskiparin í Samtaki.

Hetta er ein endalig uppgerd við samhaldsfestið í samfelagnum, tí tað eru stórir bólkar í samfelagnum, kanska 10% - 20% sum ikki fáa spart nakað saman til eftirløn.

Her er talan um øll tey sum eru fyritiðarpensjónistar, øll tey sum eru á forsorg, øll tey sum eru í tillagaðum ella vardum starvi, ella fáa sjúkradagpengar, øll tey sum

fáa lön úr ALS, øll tey, sum eru í barnsburðarfarloyvi og øll tey sum fáa minstuløn.

Øll hesi rinda ikki til eftirløn, ella verður gjaldið drigið frá gjaldinum, sum er lágt frammanundan.

- Allir hesir bólkarnir verða nógv ferðir verri á ellisárum enn aðrir pensjónistar. Aðalendamálið er, at lívslønin skal vera eftirløn. Men allir hesir bólkarnir fáa ikki so frægt sum eftirløn av síni lívsløn.

Almenna olmussuhjálpi

Sonja Jógvansdóttir sigur, at sosatt eru vit á veg ímóti eini skipan, har tey, sum einki spara saman til sína egnu eftirløn, skulu hava eitt slag av almennari olmussuhjálpi.

- Hetta eru teir bólkarnir, sum hava mest brúk fyri einum trygdarnetið, men teir missa móguleikan at spara til sína egnu eftirløn.

Samstundis eru vit á veg ímóti eini støðu, at um eini 20-30 ár verður onki at rinda rokningina til vælferðina við, tí pengarnir verða brúktir nú.

Sonja Jógvansdóttir sipar til, at nú verða eftirlønir skattaðar við inngjald.

- Samstundis vita vit, at sum árin ganga, verða færri

HART RAKT

Pensjónsskipanin, samgongan arbeiðir við, fer at raka tey lægru løntu serstakliga hart, sigur Sonja Jógvansdóttir, samskipari í Samtaki

og færri sum arbeiða aftur ímóti talinum á pensjónistum.

- Tað merkir sostatt at all-

ar tær risa upphæddir, framtíðar pensjónistar høvdu rindað í skatti um nøkur ár, verða brúktar nú til tilvild-

arligar skattalættar til tey hægstlöntu.

Samskiparin í Samtaki sigur, at tað slepst ikki undan, at avleiðingin av nýggju pensjónsskipanini verður, at fleiri brúkaragjöld mugu setast í gildi í heilsuverkinum og onnur.

Serliga hart

Sonja Jógvansdóttir sigur at hendan nýggja skipanin fer serliga at raka tey við lægru inntøkunum harðast.

- Tað eru serliga verkafólk, sum hava skerðar móguleikar at spara til eftirløn, tí ofta hava tey eitt hart arbeiði sum tvingar tey av arbeiðsmarknaðinum, áðrenn tey røkka pensjónaldur.

- Tað eru sjómenn eitt gott dømi um, sigur hon, men tað er eisini vanligt í heimarøktini og í fiskiðnaðinum á landi.

Tey eru oftari sjúk enn aðrir bólkar í samfelagnum, tey eru oftari í barnsburðarfarloyvi og oftari arbeiðsleys.

- Tað merkir, at skipanini sum ætlanin nú er at seta í verk, fáa tey eina lága lívsløn, tí hesar veitingarnar geva ikki eftirløn, og tað gevur so aftur eina lága eftirløn, sigur hon.

Vit mugu fáa øll við

Ein nýggj pensjónsskipan skal vera løtt og einføld, men tað er neyðugt at fáa øll við

Áki Bertholdsen

Tá ið vit nú skulu gera eina nýggja eftirlønarskipan, er tað neyðugt at vit fáa øll við.

Tað sigur Sonja Jógvansdóttir, samskipari í Samtaki.

Á almennum fundi hjá Javnaðarflokkinum um okkara pensjónsskipan í

framtíðini, staðfesti hon, at tað eru nógvir bólkar, sum ikki kunnu spara saman til sína egnu eftirløn, ella í hvussu so er ikki nakra upphædd sum munar.

Í hinari greinini her á síðuni vísir hon á, at tað er rætt og slætt ein vanlukka.

Tryggja øllum

Hon heldur, at pensjónin skal ikki setast eftir, hvussu nógv fólk hava forvunnið í arbeiðslívinum.

Tvørtur ímóti skal pensjónin vera ein lívrenta, ella eitt fast gjald um mánaðin so leingi pensjónisturin livir.

- Tað ber væl til at hava eina kravda samansparing,

men hon skal ikki vera 15% av lönini, soleiðis sum samgongan hevur samtykt.

Ein serfrøðingur kann rokna nágreiniliga, hvussu nógv gjaldið skal vera, men onkustaðni ímillum 5% og 10% er hóskandi, heldur Sonja Jógvansdóttir.

- Tað tryggjar øllum eina samansparing til eftirløn.

Men aðalendamálið má vera at fáa øll við í eini nýggjari pensjónsskipan.

Tí heldur hon at Samhaldsfasti skal vera kjarnin í eini nýggjari pensjónsskipan.

Ístaðin fyri at krevja eina uppsparing á 15%, er tað rættari at hækka gjaldið inn í Samhaldsfasta.

- Samhaldsfasti kann saktans ferfaldast ella fimmfaldast, tí tað fer at tryggja øllum eitt hampiliga høgt botnstøði.

Samstundis rinda øll skatt av Samhaldsfasta, so tað fer eisini at tryggja skattliga haldfærið hjá landskassanum, sum annars stendur fyri falli, tí fram-

yvur skal allur tann stóri skarin av pensjónistum ikki rinda skatt.

- Verður Samhaldsfasti munandi styrktur, ber væl til at strika almennu pensjónirnar, heldur hon.

- Skipanin, samgongan ætlar at seta í verk, er ein skipan. Men enn kann stóðan bjargast. Og fáa vit pensjónsskipanina á rættkjøl, er vandi fyri at skriðan eisini loypir á nógvum øðrum økjum og tað kann verða til óbótalgan skaða, sigur Sonja Jógvansdóttir.